

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА

Рекомендовано

Комісією з наукової етики
Науково-дослідного
інституту вивчення проблем
злочинності імені академіка
В.В. Сташиса НАПрН
України (протокол № 3/1
від 04 вересня 2020 р.)

Затверджено

Вченою радою Науково-дослідного
інституту вивчення проблем
злочинності імені академіка
В.В. Сташиса НАПрН України
(протокол № 6 від 09 вересня 2020 р.).

Введено в дію

наказом директора Науково-
дослідного інституту вивчення
проблем злочинності імені академіка
В.В. Сташиса НАПрН України
від 11 вересня 2020 р. № 135/1

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО СИСТЕМУ ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ В НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ ІНСТИТУТІ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

I

Загальні положення

1.1. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату (далі – Положення) в Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (далі – Інститут) регламентує процедуру й принципи виявлення та запобігання академічному плагіату в дисертаціях здобувачів Інституту та рукописах наукових статей, поданих до збірника наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю», співзасновником якого є Інститут.

1.2. Метою Положення є запобігання академічному плагіату в дисертаціях здобувачів та співробітників Інституту, а також у збірнику наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю», розвиток навичок добросовісної та коректної роботи з джерелами інформації; дотримання вимог Кодексу наукової етики Інституту та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізація самостійності та індивідуальності при написанні творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Цивільного кодексу України; Законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII; «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII; «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII; «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-XII; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261; Статуту Інституту; Положення про організацію освітнього процесу в Інституті, Кодексу наукової етики Інституту, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті. При укладенні Положення використано Рекомендації з академічної доброчесності для закладів вищої освіти, розроблені у рамках Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) за

підтримки Посольства США (рекомендовані листом МОН України від 23.10.2018 р. за № 1/9-650) та Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо), викладені в листі МОН України від 15.08.2018 р. №1/11-8681.

1.4. Інститут використовує систему виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості «Unicheck» (<https://unicheck.com/>) (далі – антиплагіатна система), що рекомендована МОН України. Використання такої системи відбувається відповідно до укладених угод з юридичною особою, яка має право надавати послуги користування цією системою.

1.5. Терміни в цьому Положенні використовуються в таких значеннях:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір;
- модифікації тексту – перефразовування, наслідування тексту інших авторів, тобто свідоме приховування запозиченого тексту, що спричинило зміну результатів звіту подібності;
- твір – інформація як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді;
- цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

1.6. Різновидами академічного плагіату є:

- відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
- відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої), без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;
- відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

1.7. Перевірці на наявність академічного плагіату в Інституті обов'язково підлягають підготовлені здобувачами установи дисертаційні роботи та рукописи статей, поданих до редакції збірника наукових праць Інституту «Питання боротьби зі злочинністю». Процедура перевірки текстів за допомогою антиплагіатної системи є безкоштовною.

1.8. Процедура запобігання та виявлення академічного плагіату в Інституті базується на таких основних принципах академічної доброчесності:

- утвердження важливості академічної доброчесності;
- повага до навчання та самоосвіти;
- повага до авторів як до особистостей;
- створення атмосфери довіри в колективі;
- заохочення дотримання академічної доброчесності;
- формулювання чітких вимог до виконання робіт;

- розроблення справедливих і релевантних форм оцінювання робіт;
- зменшення можливостей для академічної недоброчесності;
- протидія академічній недоброчесності;
- підтримка загальних стандартів академічної доброчесності в науковій спільноті.

II

Процедура перевірки на наявність академічного плагіату

2.1. Для перевірки дисертаційної роботи на наявність академічного плагіату текст остаточного варіанту роботи подається адміністраторові антиплагіатної системи (далі – Адміністратор) у роздрукованому та електронному форматі DOC / DOCX (Microsoft Word) не пізніше 35 днів до проведення попередньої експертизи дисертації. Порушення вказаного строку є підставою для відстрочення проведення попередньої експертизи дисертації. Друкована та електронна версії роботи мають бути ідентичними. Разом із дисертацією здобувач подає на ім'я директора Інституту заяву, в якій надає згоду на обробку та збереження його роботи в базі Інституту й антиплагіатній системі, а також зазначає про самостійність виконання роботи та ідентичність її друкованої й електронної версій (Додаток 1).

2.2. Для перевірки рукопису статті, поданої до збірника наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю» (далі – збірник), редколегія передає Адміністраторові роботу у роздрукованому та електронному форматі DOC / DOCX (Microsoft Word).

2.3. Під час підготовки файлу роботи забороняється використовувати будь-які методи обману сервісів перевірки на академічний плагіат, зокрема забороняється:

- заміна текстових символів на візуально ідентичні зображення;

– заміна окремих букв одного алфавіту на аналогічні за написанням букви іншого алфавіту (наприклад, заміна кирилических букв 'АаВЕеІіКМНОоРрСсТтУХх' на відповідні латинські і навпаки);

– вставка додаткових текстових символів, які візуально не видимі. У випадку виявлення факту спроби обману під час перевірки на наявність академічного плагіату в поданих роботах приймається негативний висновок складанням відповідного протоколу (Додаток 2) і така робота не приймається до захисту (не рекомендується до публікування).

2.4. Адміністратор визначається наказом директора Інституту з числа працівників із науковим ступенем. Адміністратор є контактною особою між Інститутом та організацією, що надає послуги з технічного забезпечення процедури перевірки на наявність академічного плагіату.

2.5. Адміністратор має обліковий запис, що створюється компетентним працівником організації, яка надає послуги з технічного забезпечення процедури перевірки на наявність академічного плагіату.

2.6. Для кожної роботи антиплагіатна система формує звіт подібності, при цьому значення коефіцієнтів подібності не є остаточним результатом перевірки. Для отримання остаточних результатів звіт аналізують: щодо дисертацій – комісія, яка призначається директором Інституту, у складі 2-х співробітників Інституту з науковим ступенем; щодо наукових статей – редколегія збірника.

2.7. Рівень оригінальності роботи оцінюється за такою шкалою:

– високий рівень оригінальності – понад 85% (текст вважається оригінальним і не потребує додаткових дій щодо запобігання некоректним запозиченням);

– задовільний рівень оригінальності – від 70 % до 85% (наявні окремі ознаки академічного плагіату; слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів; робота повертається на доопрацювання; доцільність повторної перевірки визначає структурний підрозділ, в якому була підготовлена дисертація / редколегія збірника);

– низький рівень оригінальності – від 50% до 70% (наявні ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання з обов'язковою повторною перевіркою при наступній подачі);

– неприйнятний рівень оригінальності – менше 50% (наявні суттєві ознаки академічного плагіату, робота до захисту або опублікування не рекомендується).

2.8. Протягом 72-х годин на підставі звіту подібності Адміністратор готує протокол перевірки оригінальності роботи, який разом зі звітом подібності передає до структурного підрозділу, де здійснювалася підготовка здобувача, дисертанту / редколегії збірника.

2.9. У випадку задовільного рівня оригінальності Адміністратор у протоколі перевірки оригінальності роботи ставить відмітку, що робота «потребує розгляду комісії», після чого дисертація вноситься на розгляд структурного підрозділу, в якому була підготовлена, а стаття – на розгляд редколегії. Структурний підрозділ / редколегія готує протокол аналізу звіту подібності.

2.10. Під час розгляду роботи у структурному підрозділі / редколегією необхідно враховувати, що виявлені у тексті роботи запозичення вважаються правомірними, якщо це:

– власні назви (індивідуальні найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменування установ, назви праць, бібліографічні посилання на джерела та ін.);

– усталені словосполучення, що характерні для певної галузі знань, термінологія, яка використовується у нормативно-правових актах;

– належним чином оформлені цитування;

– самоцитування (фрагменти тексту, що належать авторові роботи, попередньо ним опубліковані або оприлюднені в електронній формі).

2.11. На підставі протоколу перевірки оригінальності та звіту подібності роботи структурний підрозділ готує висновок про допуск (прийняття) роботи

до попередньої експертизи (обговорення у відділі або до захисту – якщо здобувачі інших закладів вищої освіти або наукових установ подають дисертацію до розгляду з метою її захисту в раді Інституту) (Додаток 4), а редколегія – висновок щодо рекомендації наукової статті до опублікування.

2.12. Якщо робота допускається (приймається) до захисту чи рекомендується до опублікування, процедура перевірки на наявність академічного плагіату вважається завершеною.

2.13. Якщо у протоколі перевірки зазначено, що робота «містить запозичений текст» (тобто робота містить ознаки академічного плагіату) або «містить модифікації тексту», тоді структурний підрозділ / редколегія вказує авторові на необхідність відкорегувати роботу (для дисертації – протягом 14 днів, для наукової статті – протягом 7 днів). Після цього робота проходить процедуру перевірки на наявність академічного плагіату повторно.

2.14. Якщо після повторної перевірки у роботі буде виявлено академічний плагіат, дисертація знімається з розгляду без права захисту, а наукова стаття не допускається до опублікування у збірнику наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю» без повернення коштів, сплачених автором за її опублікування. Окрім того, в таких випадках до здобувачів та наукових працівників Інституту можуть бути застосовані інші заходи впливу, передбачені Кодексом наукової етики Інституту.

III

Порядок апеляції

3.1. Автори, які не погоджуються з результатом перевірки або рішенням структурного підрозділу, можуть протягом 2-х робочих днів після оголошення результату чи рішення подати апеляцію на ім'я директора Інституту щодо розгляду спору на Комісії з розгляду апеляцій щодо результатів перевірки робіт в антиплагіатній системі (далі – Комісія) (Додаток 5).

3.2. Комісія створюється на підставі наказу директора Інституту. До складу Комісії з розгляду апеляцій щодо результатів перевірки робіт в антиплагіатній системі входять 3 особи з числа наукових працівників Інституту, що мають науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) або доктора наук. До складу комісії не можуть входити науковий керівник / консультант здобувача та рецензенти роботи.

3.3. Апеляція може бути відхилена, якщо недотримані встановлені вимоги щодо подання роботи до відповідного структурного підрозділу / редколегії збірника, а також якщо заява про апеляцію не містить обґрунтування.

3.4. Комісія приймає остаточне рішення з огляду на отримані документи і на основі колегіального аналізу протягом 10 робочих днів після подання апеляції. Остаточне рішення щодо роботи має передбачати один із таких варіантів: а) робота повертається на доопрацювання і допускається до подальшого захисту після усунення зауважень / може бути рекомендованою до опублікування після усунення зауважень; б) у роботі наявний академічний плагіат. Якщо Комісія прийняла рішення щодо наявності академічного плагіату в дисертації / статті здобувача Інституту або статті співробітника Інституту, голова Комісії має подати заяву щодо виявленого порушення етичних норм поведінки Комісії з наукової етики Інституту, яка розглядає таку заяву в порядку, передбаченому Положенням про Комісію з наукової етики Інституту.

3.5. Апеляція може бути подана тільки один раз.

Додаток 1

до Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Інституті

Директору Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності імені
академіка В. В. Сташиса НАПрН України

здобувача Інституту (ПІБ)

Заява

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в Інституті оповіщений (а) та надаю свою згоду на обробку та збереження Інститутом моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю Інституту право на передачу моєї роботи «_____»

для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт. Робота виконана мною особисто (з урахуванням внеску наукового керівника) та надається для перевірки в друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

З правилами Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України ознайомлений (а).

Дата

Підпис

*Додаток 2***до Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Інституті****ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ РОБОТИ****Тип наукової роботи:**

- дисертація доктора філософії (кандидата наук)
- дисертація доктора наук

Тема: _____**Автор:** _____**Спеціальність:** _____**Науковий керівник / консультант:** _____**Оцінка звіту подібності показала, що робота**

- не містить безпідставних запозичень
- містить запозичений текст
- містить модифікації тексту
- потребує розгляду комісії

Примітки Адміністратора про виявлені зауваження __________

Дата_____
Підпис Адміністратора

Додаток 3

**до Положення про систему виявлення та запобігання академічному
плагіату в Інституті**

**ВИСНОВОК СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ _____
ПРО ДОПУСК (ПРИЙНЯТТЯ) РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ**

Тип наукової роботи:

- дисертація доктора філософії (кандидата наук)
 дисертація доктора наук

Тема: _____

Автор: _____

Спеціальність: _____

Науковий керівник / консультант: _____

Після перевірки звіту подібності, наданого системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості «Unicheck», зроблено такий висновок:

- Запозичення, виявлені в роботі, є правомірними і не є академічним плагіатом. Таким чином робота незалежна і приймається до захисту.
- Запозичення не є академічним плагіатом, але виявлена кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (ст. 444 Цивільного кодексу України). Робота має бути відкорегована протягом 14 днів і подана на повторну перевірку на наявність академічного плагіату.
- Виявлені запозичення роблять роботу неправомірною, із суттєвими ознаками академічного плагіату. Робота не допускається до захисту.
- Наукова робота містить навмисні текстові спотворення як передбачувані спроби укриття запозичень.

Підтвердження: _____

Дата

Підпис

ПІБ керівника підрозділу

*Додаток 4***до Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Інституті****ВИСНОВОК РЕДКОЛЕГІЇ ЗБІРНИКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
«ПИТАННЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ»
ПРО РЕКОМЕНДАЦІЮ РУКОПISУ НАУКОВОЇ СТАТТІ ДО
ОПУБЛІКУВАННЯ****Назва:** _____**Автор:** _____

Після перевірки звіту подібності, наданого системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості «Unicheck», зроблено такий висновок:

Запозичення, виявлені в роботі, є правомірними і не є академічним плагіатом. Таким чином робота незалежна і приймається до захисту.

Запозичення не є академічним плагіатом, але виявлена кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (ст. 444 Цивільного кодексу України). Робота має бути відкорегована протягом 7 днів і подана на повторну перевірку на наявність академічного плагіату.

Виявлені запозичення роблять роботу неправомірною, із суттєвими ознаками академічного плагіату. Робота не допускається до опублікування.

Наукова робота містить навмисні текстові спотворення як передбачувані спроби укриття запозичень.

Підтвердження: _____

Дата_____
Підпис_____
ПБ голови / заступника голови редколегії

Додаток 5**до Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Інституті**

Директору Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності імені
академіка В. В. Сташиса НАПрН України

здобувача Інституту (ПІБ) / автора

Заява

Прошу Вас винести на засідання Комісії з розгляду апеляцій щодо результатів перевірки робіт в антиплагіатній системі питання оскарження недопуску (неприйняття) моєї дисертаційної роботи / статті «_____» до захисту / до опублікування, оскільки робота виконана мною особисто, не порушує авторські права третіх осіб відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», не містить навмисні текстові спотворення як передбачувані спроби укриття запозичень, а виявлені запозичення не є академічним плагіатом.

Підтвердження: _____

Дата

Підпис